

TROSSEN LOS

**ZE MOCHTEN NIET,
ZE GINGEN TOCH**

Nieuwe expo 'Maritieme Vrouwen'. P6

**HARTSLAG HOUDEN
IN DE ORGANISATIE**

Nieuwe directeur. P10

HET RAAKT EN GAAT OVER HEN

Educatie in alle fasen. P14

An aerial photograph of Rotterdam, Netherlands, showing the harbor and the Erasmus Bridge. The bridge is a cable-stayed bridge with a tall, white, A-shaped pylon. The harbor is filled with water, and several boats are visible. In the background, the city skyline is visible, including the De Rotterdam building. The text 'LEVENDE HISTORIE' is overlaid on the left side of the image.

LEVENDE HISTORIE

Een havenicoon op weg. De Stadsgraaanruiger 19 ging ook deze zomer weer op bezoek bij diverse evenementen. De laatste, werkende elevator ter wereld werd twee jaar geleden zeer grondig gerestaureerd. Elke keer als ze haar thuishaven, de Leuvehaven, in of uit vaart is het een imposant gezicht.

DE BLIK VOORUIT

Als je een bladzijde in een boek omslaat, gaat het verhaal verder. Soms lees je graag terug, soms kun je niet wachten om vooruit te bladeren. Het is aan de lezer. Ook in deze nieuwe 'Vaart!' kijken we terug en blikken we vooruit.

Zelf mag ik sinds 1 oktober meeschrijven aan een nieuw hoofdstuk in het 151 jaar oude boek 'Maritiem Museum Rotterdam'. Ik ben enorm vereerd dat ik met een ervaren team medewerkers en vrijwilligers aan de slag mag. Als kapitein, maar me zeer bewust van alle kennis en kunde die dit instituut in huis heeft.

Bij het lezen van het woord 'kapitein' zag je wellicht een man met een baard en een snor voor je. Maar waarom eigenlijk? Misschien zijn we zo opgevoed? Ik ben enorm trots op het werk dat verricht is voor de nieuwe tentoonstelling 'Maritieme Vrouwen' die laat zien dat de maritieme wereld geen mannenwereld was en ook niet is.

In deze editie lees je er meer over, net als over de toekomst van arbeid in de haven, de toekomst van onze wetenschappelijke inzet, de toekomst van jongeren die gebruikmaken van het uitgebreide educatieve aanbod en gelukkig ook nog over het rijke verleden van onze vloot. De vaste bakens in onze roemruchte collectie.

Zo blikken we vooruit en kijken we terug. Exact wat een museum doet. Altijd en overal.

Roland Pechtold
Algemeen directeur

“De maritieme wereld is een echte mannenwereld!” Een groter cliché is er bijna niet. En bovendien niet correct. Het Maritiem Museum presenteert vanaf 3 oktober een nieuwe tentoonstelling die in zijn geheel gewijd is aan vrouwen in de maritieme wereld van nu en toen. Want ze waren er altijd al.

Er zijn enorm veel verhalen over vrouwen in de maritieme wereld. Maar werden en worden die ook vastgelegd? Conservator Irene Jacobs onderzocht het verleden, verzamelde verhalen van nu en bracht die met een team makers samen in een expositie die de aandacht richt op deze vaak onbekende geschiedenis en het onbeschreven heden.

In de expo draait het om zichtbaarheid en beeldvorming. Er is niet gekozen voor een chronologische verhaallijn. De verhalen worden in groepen gepresenteerd naar sector. Denk aan vrouwen in de scheepsbouw, in de binnenvaart en op de wal. De opzet is om de bezoeker echt kennis te laten maken met maritieme vrouwen van vroeger en nu en het stigma ‘mannenwereld’ te weerleggen op basis van feiten. Je leert als bezoeker de meer dan vijftig vrouwen die aan bod komen persoonlijk kennen, maar ze zijn ook exemplarisch voor vele andere vrouwen. Ze zijn dus geen voetnoot of uitzondering die de regel bevestigt.

COVERGIRLS

Wat meteen opvalt als je de nieuwe expositie bezoekt zijn de ‘covergirls’. In maritieme termen zou je over ‘boegbeelden’ kunnen spreken. De hoofdrolspeelster in dit deel heeft een centrale rol. Zoals in een tijdschrift waar maar één covermodel op staat, maar tegelijkertijd weet je dat er binnenin nog veel meer personen en verhalen te vinden zijn. Ook hier wordt het leven en werk van de ‘voorbeeldvrouw’ aangevuld met verhalen en voorwerpen van andere vrouwen in dezelfde maritieme sector.

NIEUWE TENTOONSTELLING TELT VELE VERHALEN

Maritieme Vrouwen: van uitzondering naar covergirl

ROOD EN ROZE

Al voor het maken van het ontwerp van de tentoonstelling kwam een mooie uitdaging naar voren. Het is de wens van het Maritiem Museum om zoveel mogelijk materialen opnieuw te gebruiken. Dat was al gelukt met de realisatie van de expo ‘Te Water!’ op dezelfde verdieping. En ook nu gaat het grootste deel van het materiaal dat gebruikt werd in de tentoonstelling ‘Verankerd?!’, die in augustus 2025 sloot, niet verloren.

Nieuwe elementen worden toegevoegd. Zoals grote bedrukte gordijnen die een sluier laten vallen over de verhalen die niet verteld zijn. Als bezoeker baan je jezelf zo een weg door de verhalen. Wat ook opvallend is, is het kleurgebruik. Rood en roze voeren de boventoon, waarbij roze symbool staat voor de stereotiepe kleur voor vrouwelijkheid en rood voor kracht, passie en vuur. Het museum werkte hiervoor samen met het ontwerpduo Lots of Space (Wendy Rommers en Cristel Lit).

COLLECTIE

In de expo zie je een rijkdom aan voorwerpen die in het bezit waren van maritieme vrouwen, of die een gezicht geven aan hun leven en werk. Dat zijn schilderijen, aquarellen en foto's waarop we vrouwen aan het werk zien of waarop ze werden geportretteerd, objecten die door vrouwen werden gemaakt (zoals kaarten of navigatie-instrumenten), voorwerpen die hun werk of werkomgeving laten zien en objecten die de vrouw heel

dicht bij de bezoeker brengt, zoals brieven of persoonlijke bezittingen. De objecten komen grotendeels uit eigen collectie, en daarnaast uit andere Nederlandse collecties zoals die van het Scheepvaartmuseum Amsterdam, Frans Halsmuseum, Museum Boijmans Van Beuningen, Naturalis Leiden of het Rijksmuseum. Zo komen collectiestukken samen in een context die nog niet eerder op deze schaal gepresenteerd is.

PROGRAMMERING

Het belang van het onderwerp komt ook tot uiting in de programmering bij de tentoonstelling, die al in het voorjaar begon met een workshop met hedendaagse maritieme vrouwen. De programmering zal tijdens de twee jaar dat de tentoonstelling te zien is, steeds uitgebreid worden.

VERTEL JOUW VERHAAL

Het onderzoek van conservator Irene Jacobs naar maritieme vrouwen was gericht op wat in de museumcollectie terug te vinden is: vrouwen die actief waren in de maritieme wereld, zoals de zeevaart, binnenvaart, visserij of scheepsbouw. Het onderzoek in de collectie laat ook zien dat de rol van vrouwen in de binnenvaart veel actiever was dan vaak wordt benoemd.

Daarnaast werd online via maritiemevrouwen.nl gezocht naar veel meer verhalen. Naast ons eigen historisch onderzoek willen we laten zien hoeveel verschillende functies vrouwen in deze sector vervullen en al eeuwenlang vervuld hebben. Zo leggen we de tegenwoordige tijd vast voor toekomstige generaties.

We nodigen de vrouwen die nu in de maritieme sector werken uit om mee te doen, ook nu de tentoonstelling

gerealiseerd is. Hoe groot of klein jouw rol ook is, het is belangrijk dit verhaal te vertellen. Zo inspireren we jongeren om ook aan het werk te gaan in een wereld die boeit en verbindt. Je kunt ons via de website ook tippen om contact te zoeken met maritieme vrouwen van toen en nu.

Doe mee via maritiemevrouwen.nl

Lees hier het verhaal over het onderzoek

CATHARINA MARIA VAN DER CORPUT (1921-2012)

Catharina Maria van der Corput was werkzaam in de binnenvaart. Als dochter van het schippersecht-paar Anna Snel en Arnoldus van der Corput groeide ze op aan boord en behoorde ze tot de bemanning, net als haar jongste zus Marie van der Corput.

Het gezin woonde op het schip waar vader als zetschipper op was aangenomen, en voer zowel op de Rijn als op de Maas, in Nederland en België. Zij werkte al jong mee. Ze vertelde ooit dat ze als 10-12-jarige stond "te janken van de kou" met de metalen meerkabels in de hand, als ze aan moesten leggen om bijvoorbeeld door de schutsluis te gaan.

In de jaren veertig was ze formeel bemanningslid, en zowel zij als haar moeder bezaten een getuig-schrift dat verklaarde dat zij met de scheepvaart vertrouwd waren en over de nodige lichamelijke geschiktheid beschikten.

SHI XIANGGU (1775-1844)

Ze was de meest succesvolle piraten-leider aller tijden, met tienduizenden mensen en honderden schepen onder haar bevel. De grootste piratenvloot die ooit heeft bestaan! Shi Xianggu, beter bekend als Madame Cheng, Ching Shih of Zheng Yi Sao, was een succesvolle carrièrevrouw. Toen haar echtgenoot, de piraat Zheng Yi, in 1807 overleed werd zij alleenheerser en voerde ze strenge wetten in. Vrouwelijke gevangenen werden vrijgelaten en seks was alleen toegestaan binnen een monogaam huwelijk. Zowel op verkrachting als seks met instemming – buiten het huwelijk – stond de doodstraf.

MET DANK AAN

van **Beek**
-Donner
stichting

Voor Door Vrouwen

G.Ph.Verhagen-Stichting

SAMENWERKENDE
MARITIEME
FONDSEN

Elise Mathilde

VZW Natuurbehoud
Pater David

‘VOORBIJ DE GOLVEN NAAR DE ONDERSTROOM KIJKEN’

**‘Een goede directeur staat vooral voor,
achter en naast je. Niet boven je.’**

Als kind wist hij het zeker: hij zou sleepbootkapitein worden. Hij werd CEO in steeds verschillende maritieme bedrijven. Wellicht minder ingegeven door ambitie dan door het credo van thuis: je draagt zo goed bij als je kunt. Die drive neemt de nieuwe directeur Roland Pechtold mee naar het Maritiem Museum.

De vrolijke energie spat ervan af als je met Pechtold praat. Hij vertelt over zijn jeugd op de Rhoonse Grienden, waar hij ‘vanaf zijn nulde’ zeilde met zijn ouders. Als tienjarige ging hij er al alleen op uit met een bootje. “Tekennend voor onze opvoeding: heel vrij. We leerden vooral om te kunnen gaan

met alle soorten mensen en hen ruimte te geven – de fatsoensnormen waren hoog. Mijn vader werkte voor een bouwbedrijf, en ik moest koffie voor de bouwvakkers zetten, helpen met het vuilnis en ’s avonds de telefoon netjes aannemen voor de commissarissen die belden.”

DE VLAG HIJSEN

Zijn ouders stuurden hem naar het gymnasium in plaats van de Zeevaartschool. Daarna, tijdens zijn studie Bestuurskunde, werkte hij in de havens van Antwerpen, Singapore en natuurlijk Rotterdam. Via Booij (later afvalverwerker AVR) kwam hij bij Shell terecht om uiteindelijk topman te worden bij Argos, een oliebedrijf dat onder zijn leiding uitgroeide tot de 'king of terminals'. "Juist daar leerde ik minder met mijn hoofd en meer met mijn buik leiding te geven." Hij omschrijft dat als voorbij de golven en

de wind kijken, net als bij lange afstanden zeilen. Kijken naar stromingen. "Wat gebeurt er ten diepste? Wat is de onderstroom? Werkzaam in de energievoorziening, waar je je er steeds van bewust bent hoe intensief we onze planeet eigenlijk gebruiken, vond ik dat ik mijn verantwoordelijkheid moest nemen. Bij Argos bouwden we een biodieselfraffinerij, maar de echte doorbraak in duurzame energie zijn natuurlijk wind en zon. Daarna heb ik voor een bedrijf in zonne-energie gewerkt. We hebben 300.000 huishoudens verduurzaamd, en daar ben ik trots op."

MOREEL KOMPAS

Pechtold noemt zichzelf een extravert, druk mannetje – herkenbaar als je met hem praat – maar halverwege de veertig maakte hij een omslag naar meer stilte. "Ik deed een retraite, en dat was een doorbraak om minder vanuit mijn hoofd te leven en leiding te geven. We nemen vaak geen tijd om te voelen wat er aan de hand is. Maar ik ben geen zwever geworden hoor", waarschuwt hij lachend. "Nog steeds een nuchtere Rotterdammer. Maar ik denk dat we te veel in ons hoofd zitten. We zijn doorgeslagen in de angst om fouten te maken, met al onze rationele checklists. Tussen 'geen fouten maken' en 'het goed doen' zit een groot gapend gat. Om dat te vullen heb je een moreel kompas nodig, want hoe je het goed doet staat niet in handboeken. Het gaat erom hoe je met elkaar het spel speelt – het is uiteindelijk mensenwerk. Belangrijk vind ik daarbij dat je niet alleen moet consumeren in het leven: je moet ook iets doen voor de samenleving."

FAN VAN HET MUSEUM

Tussen 2014 tot 2021 was Pechtold voorzitter van de Raad van Toezicht van het Maritiem Museum – hij was al fan van het museum en noemt het een van de leukste nevenfuncties die hij heeft gehad. "Dan reed ik vanuit Argos, een wereld waar geld het doel was, naar het Maritiem Museum, waar geld alleen een middel was. Dat vond ik zo verbredend: het doel was een mooie collectie met trots en liefde tentoon te stellen en onderhouden. Een heel andere onderstroom. Toen de vacature voor directeur kwam, was ik al gevraagd voor mooie, zakelijke rollen, maar mijn hart en buik zeiden: Maritiem Museum. Tegelijk was er twijfel: Dat kan ik toch nooit! Ik heb nooit een museum geleid, ik weet er niks van! Maar ik ben veel met mensen gaan praten en kwam er langzaam achter dat het iets voor mij zou kunnen zijn, en dat mijn competenties het museum weer verder zouden kunnen versterken. Vervolgens stuurde ik mijn eerste sollicitatiebrief in 25 jaar. Dat was eigenlijk superleuk, want dan moet je dus diep nadenken waarom je zo gemotiveerd bent."

PASSIE

Zijn enthousiasme is voelbaar – wat is eigenlijk zijn motivatie? "Ten eerste zijn dat de mensen die hier met zoveel passie werken. Daarvan zijn de meesten niet vanuit hun hoofd geld aan het verdienen, maar bezig met wat hen raakt. Neem alleen al de tweehonderd vrijwilligers naast de vaste medewerkers die een toonaangevende collectie beheren en tentoonstellen. Maar waar ik helemaal gelukkig van word is dat we zoveel kanten op kunnen. We hebben een honderdvijftig jaar oud instituut op een van de mooiste locaties van Rotterdam. Met een hele haven vol bedrijven, 200.000 jaarlijkse bezoekers en de gemeente als fanclub ... Als je kijkt wat voor geweldige verhalen we al verteld hebben... En er kan nog zoveel meer!"

HARTSLAG

Wat gaan we merken van Roland Pechtold als directeur? "Iemand zei: O, jij bent onze nieuwe directeur." Dat klonk als afstand. Zo zie ik het niet. Ik vind dat een directeur naast je, voor je en achter je staat. Iemand met levenservaring en werkervaring, die ervoor zorgt dat alle middelen er zijn om je werk goed te doen. Dat goede werk staat ten dienste van de organisatie, en die organisatie staat weer ten dienste van de collectie. Ik ben eindverantwoordelijk, dat zeker. Maar samen bepalen we de richting. Ik neem de ervaring mee van beslissen zonder veel ruis: afstemmen moet gebeuren, maar beslissen ook. Ik noem het 'hartslag houden in de organisatie'. Ik ben meer van het faciliteren dan van het vergaderen."

Voorlopig gaat Pechtold dus – zoals ook een van de suppoosten hem meegaf – vooral luisteren. "Welke behoeften hebben mensen, welke mooie ideeën zijn er voor tentoonstellingen, verhalen, activiteiten? Waar ligt onze ambitie? Ik geloof dat je daar moet beginnen, en niet bij het maken van een financiële balans of doelen stellen voor bezoekersaantallen, want die zijn het gevolg van goede activiteiten. Vanuit je ambitie maak je een concreet stappenplan hoe je daar komt. Geld is een middel, aan die schaarste kun je wat doen. Door elke bezoeker een geweldige ervaring te geven, en met een rechte rug vanuit die trots en liefde voor ons museum de havenwereld in te stappen: kom ons helpen met verhalen en met financiën."

“JE ZIET DAT ER ECHT IETS
‘AAN’ GAAT IN HET BREIN
VAN DIE KINDEREN”

TECHNIEKEDUCATIE VAN KLEUTER TOT STUDENT

Als we willen dat meer jongeren voor techniek in de maritieme industrie kiezen, moeten ze wel met die techniek kennismaken. Vanuit die gedachte ontwikkelt het Maritiem Museum techniekonderwijs voor alle leeftijden, op een innovatieve manier.

Tientallen lessen waarvan een groot deel over techniek gaat. Zo daagt het Maritiem Museum kinderen en jongeren uit om eens een kijkje te nemen in de wereld van de (maritieme) techniek. Voor elk niveau is er een les waarbij ze ook iets maken, wat ze inspireert en aanmoedigt. De meeste leerlingen gaan een succes-ervaring rijker naar huis.

SNELLE BOOT

Zo laat de recent vernieuwde, interactieve kindertentoonstelling 'Plons! De toekomst van de zee' kinderen vanaf 4 jaar kennismaken met de onderwaterwereld. Ze leren via het programma 'Kai's grote Oceaanfeest' dat ze zelf invloed hebben op hun wereld. Al in groep 3 leren kinderen binnen het programma Zeehelden technisch te denken: ze maken zelf een zee-opruimer om plastic soep op te ruimen. Voor de hogere groepen zijn er programma's om een snelle boot te ontwikkelen, en tijdens het nieuwe programma Tech aan dek halen leerlingen een maritiem apparaat juist uit elkaar om er iets nieuws van te maken.

Met dank aan:

JTF

Fonds voor
rechtvaardige
transitie

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Verolme Trust

NIEUWE ENERGIE

De collectie is altijd de bron van inspiratie voor de onderwijsprogramma's. Educator Maaïke Roos: "Je wilt iets hebben wat ze raakt en over henzelf gaat. Pas dan krijg je een echt gesprek." Zowel de 'Offshore Experience' als de tentoonstelling 'Te Water!' maken veel technische lessen mogelijk. Vakmanschap staat centraal. Zo zijn er op verschillende niveaus lessen over nieuwe energie op zee opwekken, en doen vmbo-klassen een bliksemstage in de maritieme sector. "Een leuk onderdeel van de Offshore Experience-workshop is dat kinderen interactief hun competenties onderzoeken, en zo zien welk offshoreberoep daarbij hoort. Zo leren ze meer over de mogelijkheden in de techniek."

AI EN TINKEREN

Sinds kort speelt AI een rol in een van de onderwijsprogramma's. Bij de les Tech aan dek helpt chatbox Tinkie bij het scannen van onderdelen en geeft hij informatie over dat onderdeel, vanuit een maritieme insteek. Ook nieuw is het tinkeren: maakonderwijs aan de hand van een vraag, waarbij kinderen aan de slag gaan met iets wat ze zelf graag willen weten. Roos: "Ze zoeken een oplossing, testen, passen aan, testen opnieuw... Dat proces is het doel, want daarmee krijgen ze een dieper begrip van natuurlijke fenomenen en worden hun creativiteit en probleemoplossend vermogen aangesproken. En vooral gaat het om plezier hebben."

DURVEN

Het tinkeren past goed bij de sector, waar veel praktisch ingestelde mensen nodig zijn. In plaats van cognitief iets aanleren, inspireert de methode kinderen zonder angst iets te beginnen en uit te proberen. Perfectie is niet het doel, maar wel durf ontwikkelen om een oplossing te zoeken voor je eigen vraag, en *out of the box* te denken. Roos: "Je ziet dat er echt iets 'aan' gaat in het brein van die kinderen als ze met echt gereedschap, soms op een schip, aan de slag gaan. Dat is heerlijk om te zien. Ik denk dat de sector veel heeft aan blijde, door techniek geïnspireerde kinderen. We staan voor nogal wat uitdagingen die alleen creatief zijn op te lossen. Bij ons kunnen ze daar vast mee beginnen."

ARBEID IN DE HAVEN: EEN BLIK OP DE TOEKOMST

BESTEMMING HAVENSTAD: STATION HORIZON

Bij de tentoonstelling 'Bestemming Havenstad' maak je als bezoeker een fictieve reis langs acht metrostations, die elk een deel van het verleden van havenstad Rotterdam belichten. De reis begint bij de afdamming van de Rotte en gaat dan via de ontwikkeling van de stad, de scheepsbouw, inwoners en diverse maritieme bedrijven naar de laatste stop: Station Horizon. Station Horizon is niet verbonden aan een plek in Rotterdam, maar aan de toekomst. Het biedt een podium aan toekomstvisies op havenstad Rotterdam. Elk jaar is er een gastcurator die vanuit zijn of haar specialisme zo'n visie geeft op een aspect van Rotterdam of de haven. Dat kan een wetenschapper, een filosoof of een kunstenaar zijn.

Met dank aan: Port of Rotterdam

Rotterdamers zijn trots op wat er gedaan wordt in onze haven, maar er zelf werken? Die motivatie is in de loop der jaren behoorlijk verminderd. Wat zijn de gevolgen daar nu van, en voor de toekomst? Het Maritiem Museum Rotterdam daagt bezoekers uit hierover na te denken.

Het beeld dat de meeste mensen van havenarbeid hebben, is nog altijd vrij traditioneel. Zwaar, vies werk dat gevaarlijk is, waar je nachtdiensten moet draaien en met drugscriminaliteit te maken hebt. Een werkelijkheid die niet meer klopt: veel fysiek werk is veranderd in kantoorwerk, functies zijn veel breder. De haven kan daarnaast een belangrijke rol spelen in de energietransitie. Maar die haven is wel uit de stad verdwenen en minder zichtbaar – onbekend maakt onbemind.

CONTINU LEREN

In plaats van minder werk – iets waar veel mensen met de komst van AI voor vrezen – verandert het werk in de haven en komt er feitelijk meer werk. Routinematige werkzaamheden kunnen geautomatiseerd worden, maar het werk dat blijft, wordt complexer. Banen worden vak- en opleiding-overschrijdend. Wie

wil werken, zal bovendien constant nieuwe dingen moeten leren. De arbeidskrachten in de haven zijn hard nodig. Er staan duizenden functies open. Net als op veel plekken in de maatschappij vergrijsd de populatie havenarbeiders. Tegelijk wisselen jongeren snel van baan, wat voor uitstroom van kennis zorgt.

GILDESISTEEM

Hoe zou de toekomst van werken in de haven eruit kunnen zien, met al deze uitdagingen in het achterhoofd? Op die vraag geeft een nieuwe gastcurator antwoord in de aankomende editie van Station Horizon, de laatste stop in de tentoonstelling 'Bestemming Havenstad' (zie kader). Edwin Gardner en Christiaan Fruneaux, futurologen van Studio Monnik, maakten samen met tekenaar Miel Vandepitte De Meesterschapsmaatschappij, een magisch stadspanorama van 2,4 meter breed en 10 meter hoog.

De kernboodschap is dat leren en werken naadloos in elkaar overgaan en dat alle arbeid belangrijk is. Waar we de neiging hebben het hoofd als belangrijkste te zien, zijn in het panorama hart, hoofd en handen even belangrijk. De Meesterschapsmaatschappij grijpt terug op het middeleeuwse gildesysteem en de filosofie van een leven lang leren.

VOORUITDENKEN

"Ons doel is om de discussie aan te wakkeren", vertelt programmamaker Frank de Hoog. "Vooruitdenken is een manier om met de onzekerheden van de toekomst om te gaan. De uitdagingen van nu vragen dat ook. Kijk naar de energietransitie: met kortetermijndenken kom je niet verder. Dat geldt ook voor de uitdagingen rond arbeid. Het gaat bij vooruitdenken niet om de toekomst voorspellen, maar juist om na te denken over het heden. Welke beredeneerde keuzes kunnen we nu maken om de uitdagingen van de toekomst aan te gaan? Een mogelijke toekomst verbeelden, je uitdagen daarover te praten, dat is wat we als museum kunnen aanreiken. De toekomstverkenning die je ziet bij Station Horizon sluit daar mooi bij aan."

Iedere Rotterdammer kent het beeld. Fietsend langs de Leuvehaven zie je de schepen en kranen. Ze horen al decennia bij het stadsgezicht van Rotterdam. Toch weten voorbijgangers misschien helemaal niet wat ze zien. Dit is de plek waar elke dag hard gewerkt wordt om een geschiedenis veilig te stellen voor toekomstige generaties. Hier komen dagelijks nieuwe verhalen bovendrijven. Verteld door historische schepen en kranen, en door de vrijwilligers en medewerkers die de vloot met enorm veel passie onderhouden.

Het onderhoud van onze museumvloot wordt mogelijk gemaakt door de vele uren, inspanning en vaak ook creativiteit van onze vrijwilligers. Zij kennen de schepen en kranen door en door, en zoeken soms stad en land af om geschikte onderdelen te vinden om een object werkend te krijgen. Onmisbaar daarbij is de steun in natura van diverse maritieme bedrijven, en financiering vanuit diverse particuliere fondsen.

VOLHARDING

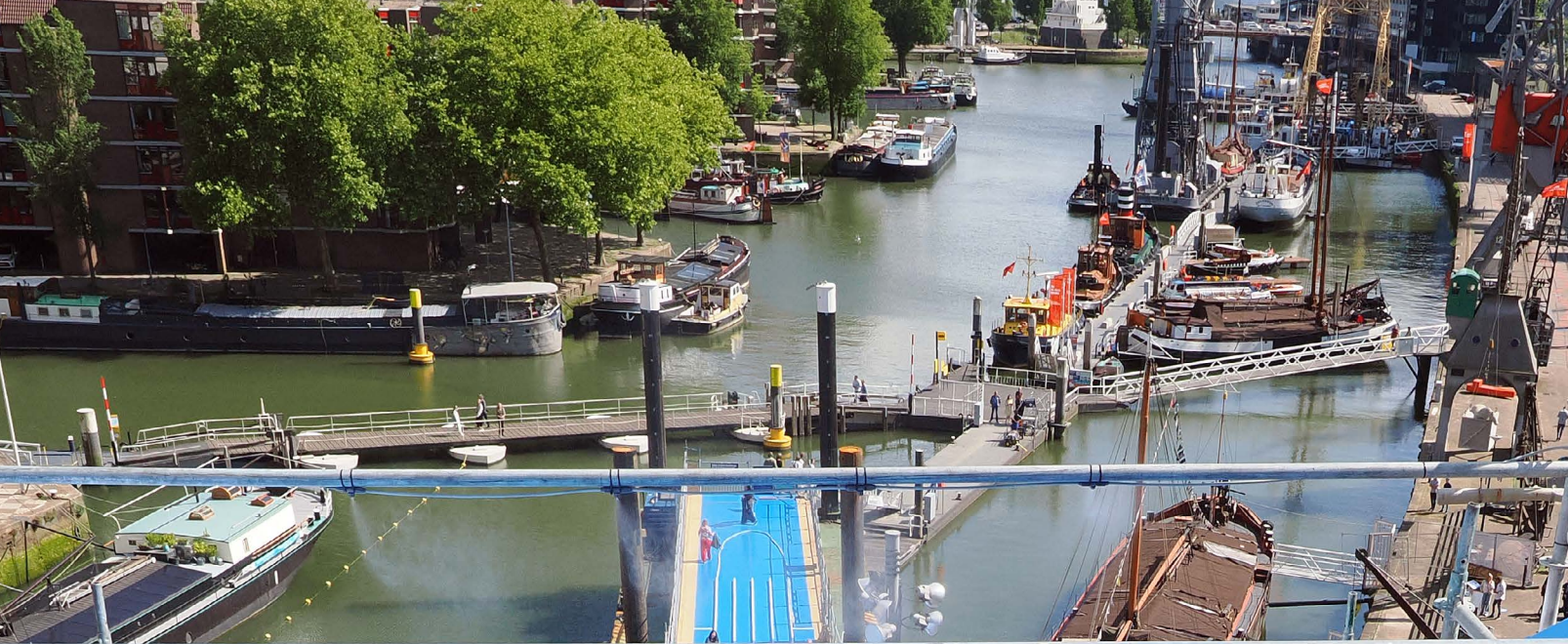
De 'Volharding 1' is een van Nederlands laatste op kolen gestookte stoomsleepboten. Het heeft een zeer krachtige triple-expansie stoommachine. Het beroemdste schip waarin dit type stoommachine is toegepast is de 'Titanic'. Pech was er ook voor de Volharding. Een aantal jaren geleden werd de stoomketel afgekeurd. Gelukkig werd na een uitgebreide zoektocht een nieuwe gevonden. "Die moest eerst qua maat worden aangepast door de vrijwilligers die dagelijks werken aan het schip. Vervolgens

moest het halve schip afgebroken worden om de ketel erin te kunnen zetten", vertelt gepassioneerd teamleider Sven van der Vorm. "Een team van mensen heeft lang gewerkt om het hele schip weer in oude staat terug te brengen. Met als kers op de taart dat dit schip sinds kort erkend is als varende erfgoed." Het schip en de bemanning kregen een mooi podium bij RTV Rijnmond en in De Telegraaf.

OPSTOKEN

Naast onderhoud is niets zo leuk als ook echt kunnen varen – en dat doen

we ook jaarlijks met onze museale schepen. Soms naar evenementen, zoals recent naar SAIL Amsterdam, en in de zomermaanden wekelijks met bezoekers die meevaren voor een tocht over de Maas in een prachtig historisch schip. En ook dat gaat niet vanzelf. De vrijwilligers die de schepen beheren en besturen zijn soms al drie dagen voor de afvaart bezig met het opstoken van de ketels. Iets waar de gemiddelde bezoeker geen idee van heeft, maar wat wel aantoonst dat het Maritiem Museum niet zonder al die hardwerkende mensen kan.

DE ZOMER VLOOG VOORBIJ!

Nagenieten van een mooie zomer in het Maritiem Museum. We 'gleden' erdoor. **De Rotterdamse Dakendagen** traptten de zomer af met de inmiddels beroemde glijbaan 'Rooftop Roetsj'.

Na twee jaar in het kielzog van Darwin de wereld rondgevaaren te hebben, keerde tallship 'Oosterschelde' terug. De leden van onze kidsclub 'Zeesterren' kregen exclusieve toegang tot het dek, gevolgd door veel andere museumbezoekers.

Een aantal van onze schepen koos het ruime sop op het Amsterdamse IJ. Speciaal voor Sail Amsterdam voer een deel van onze vloot naar O20.

En ook dit jaar kregen amateurfotografen een podium in de tijdelijke tentoonstelling 'Havenvrienden' aan boord van museum-schip 'Geertruida'.

AHOY, NIEUWE CURATOR-IN-RESIDENCE!

Onderzoek is een van de kerntaken van het Maritiem Museum. De curator-in-residence verbindt museum en universiteit en onderhoudt een netwerk van onderzoekers en instellingen. Els Jacobs zorgde er elf jaar voor dat mensen elkaar vonden. Per 1 september wordt ze opgevolgd door Annette de Wit.

Els Jacobs gaf met het bedenken van de functie curator-in-residence de samenwerking tussen universiteit en museum vorm, maar van credits wil ze weinig weten. “Het was toenmalig directeur Frits Loomeijer die vond dat de samenwerking er moest komen. Ik heb alleen een vorm bedacht waar ieder zich in konden vinden.”

LUIKEN OPEN

Die vorm werkte. Els: “Het belangrijkste en het leukste aan de functie is dat je mensen verbindt. Twee instellingen kunnen wel een samenwerking bedenken, maar het gaat er uiteindelijk om dat de mensen het ook echt gaan doen. Mensen die wel willen, maar ook druk zijn, en waar

ik destijds echt aan moest trekken. Wat zo leuk is dat na elf jaar mensen naar mij toe kwamen met hun ideeën. ‘Zeg, kan het museum niet iets met dit onderzoek’, of ‘kan iemand van de universiteit dit voor ons onderzoeken’. Ik heb de luiken aan twee kanten open zien gaan. Tien jaar geleden was er misschien niet aan gedacht

een NWO-onderzoeksbeurs aan te vragen voor een conservator, Irene Jacobs deed het. Inmiddels hebben tientallen stagiairs onderzoek naar de collectie gedaan en hebben we colleges in het museum gegeven over onderzoek doen naar objecten. Ik ben tevreden en trots, ook omdat de functie nu door beide instituten permanent gefinancierd wordt. Het belang is erkend. Zo zie je dat externe financiering, waarmee we de samenwerking konden beginnen, een vliegwiel kan zijn!”

ENTHOUSIASME

Conservator Annette de Wit (ruim zeven jaar werkzaam bij het Maritiem Museum) kijkt enorm uit naar de functie, en om weer meer in de academische wereld en met jonge mensen te werken. “Omdat ik zelf veel stages heb begeleid, zag ik

hoeveel de samenwerking oplevert en hoe mooi het is om stagiairs te laten meedraaien in een museum. Er wordt door beide kanten zoveel lol aan beleefd. Tegenwoordig rollen de ideeën voor stages er zó uit, voor onderzoek naar onderwerpen waar we zelf niet aan toekomen maar die wel belangrijk zijn voor de collectie. We zijn een kweekvijver voor de academische en de museumwereld, maar ook voor functies in de maritieme sector. Zoals beleidsmakers. De uitdaging is natuurlijk om het net zo goed te doen als Els, te blijven netwerken en ervoor te zorgen dat de functie over vier jaar weer wordt voortgezet.”

PROMOVENDI

De curator-in-residence werkt binnen het Rotterdam Centre for Modern Maritime History, de samenwerking

tussen het Maritiem Museum en de Erasmus Universiteit, opgericht in 2014. Binnen de samenwerking werken er altijd wetenschappelijke stagiairs en promovendi in het museum. De afgelopen jaren deden vier promovendi onderzoek naar de scheepsbouw in Nederland – hun inzichten vormen de basis voor de tentoonstelling ‘Te Water!’ Sinds september werken ook twee promovendi mee aan het project ‘Mens in de Haven’. Els: “Die zijn extern gefinancierd. Ze zorgen er niet alleen voor dat de tentoonstellingen van het Maritiem Museum rijker zijn, met meer verhalen, maar ook dat wetenschappelijk onderzoek onder de aandacht van bezoekers komt. Het museum kan bijvoorbeeld ook weer helpen mensen te bereiken om op een laagdrempelige manier hun verhaal te vertellen. Het is echt: samen sterker.”

“IK HEB DE LUIKEN AAN TWEE KANTEN OPEN ZIEN GAAN.”

Met dank aan:

SAMENWERKENDE
MARITIEME
FONDSEN

Erasmus
UNIVERSITEIT
ROTTERDAM

MARITIEM
MUSEUM
ROTTERDAM

ROTTERDAM CENTRE FOR
MODERN MARITIME HISTORY

Het sculptuur 'Apollo' van de Rotterdamse kunstenaar Sasja Hagens is onlangs aangekocht door het Maritiem Museum Rotterdam. Het schip dat maar liefst 140 cm lang is en 175 kilo weegt, is nu te zien in de tentoonstelling 'Maritieme Vrouwen'.

Hagens zegt: "De tanker staat ook symbool voor moed, verbeelding, avontuur, hartstocht en afscheid, een schip als metafoor voor het leven. Dit beeld heet Apollo. God van de zon en het licht. Dit beschrijft in mijn beleving precies waar dit beeld over gaat. Het beeld krijgt een extra dimensie door de zon of door het licht. Met deze intentie heb ik het gemaakt."

Het museum heeft eerder werken van Hagens opgenomen in de collectie, tot nu toe waren dat altijd schilderijen.

APOLLO OPGENOMEN IN DE COLLECTIE

NOG MEER INNOVATIES IN OFFSHORE EXPERIENCE

In de laatste ruimte van de expo 'Offshore Experience' blikken we vooruit naar wat de toekomst gaat brengen. Dagelijks bedenken mensen – jong en oud – slimme ideeën om energie op zee te winnen, te vervoeren en op te slaan. Wie zitten achter deze innovaties en wat kunnen we in de toekomst verwachten? Ieder jaar krijgen acht bedrijven, start-ups en scholen de kans om hun idee met de wereld te delen.

Een geïllustreerde collage laat zien wat voor soort werkzaamheden je in de offshore kan verrichten. Jongeren die twijfelen over een carrière in de offshore maken kennis met voorbeelden uit de maritieme wereld aan wie ze zich kunnen spiegelen. Aan het eind van de tentoonstelling vertellen Fred van Beers, Havenman van het Jaar 2024, en Marouane Aissati, Jong Haventalent 2025, hoe je het verschil kan maken in de maritieme sector die vol mooie uitdagingen zit om de toekomst vorm te geven.

MUSEUMSHOP: UNIEKE PRODUCTEN MET EEN VERHAAL

Meer unieke, eigen producten! Onze museumshop is zich aan het transformeren tot dé winkel op het gebied van maritieme cadeaus en gadgets. Zo maakten we van gebruikte reclamematerialen nieuwe tassen. Niet alleen duurzaam, maar ook nog eens in samenwerking met een organisatie die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een zinvolle dagbesteding biedt.

Ook producten met een echt maritieme link zijn verkrijgbaar in onze shop. Zo veel mogelijk eigen en duurzaam.

WE BOUWEN EEN SLOEP!

Een reddingssloep die aan vervanging toe is, klinkt als een probleem. Niet voor ons, want de vrijwilligers in onze houtwerkplaats stonden klaar om dit op te lossen. In enkele maanden bouwden ze op authentieke wijze een sloep. Bezoekers konden hiervan meegenieten, want de deuren staan altijd open. Zo laten we oude ambachten tot leven komen voor de nietsvermoedende bezoeker die een wandeling door de museumhaven maakt.

MEER NIEUWS IN UW MAILBOX?

Twee keer per jaar presenteren wij u dit magazine, boordevol nieuws en achtergronden. Daartussen sturen we met veel plezier ons nieuws aan onze zakelijke relaties per e-mail via een nieuwsbrief. **Meer nieuws online →**

PIETER BLUSSÉ VAN OUD-ALBLAS

Op 25 juni jongstleden overleed op 86-jarige leeftijd mr. Pieter Blussé van Oud-Alblas, advocaat te Rotterdam en een groot promotor van het varend erfgoed in Nederland.

Als voorzitter van de in 1968 opgerichte Stichting Openlucht Binnenvaartmuseum was het mede aan zijn inspanningen te danken dat de schepen die deze stichting in bezit had in 1983 aan het Maritiem Museum werden overgedragen. In de tweede helft van de jaren tachtig werden de binnen- en buitencollectie gesplitst en kwamen de schepen terecht in de collectie van de nieuw opgerichte Stichting Buitenmuseum Leuvehaven, de rechtsvoorganger van Het Havenmuseum. In 2015 kwamen het Maritiem Museum en Het Havenmuseum weer samen. Sindsdien behoren schepen als de 'Annie' en de 'Gruno', ooit eigendom van de Stichting Openlucht Binnenvaartmuseum, weer tot de pronkjuwelen van de museumvloot van het Maritiem Museum.

Pieter Blussé van Oud-Alblas was een vertrouwd gezicht in het museum en een vaste bezoeker van bijeenkomsten. Hij deed het museum talloze ideeën en suggesties aan de hand voor projecten of mogelijke aanwinsten voor de museumcollectie. Soms bleef het bij ideeën, maar vaak ook plantte hij het zaadje voor iets wat later uitgroeide tot iets moois. Tegen die tijd was zijn aandacht vaak alweer bij andere maritiem-historische projecten, want hij was van nature een aanjager van initiatieven op het gebied van maritiem erfgoed die overal kansen zag.

Met zijn overlijden verliest de wereld van het varend erfgoed een onvermoeibaar pleitbezorger voor de rijke geschiedenis van de scheepvaart. Het Maritiem Museum verliest in Pieter Blussé van Oud-Alblas een trouwe en enthousiaste vriend.

STEEK VAN WAL OP ONZE LOCATIES

VERGADER TUSSEN DE COLLECTIE

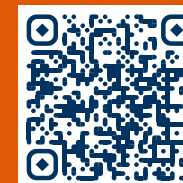
Het Maritiem Museum biedt een unieke vergaderlocatie in het hart van de havenstad, met uitzicht op de historische museumhavens. Het museum heeft verschillende zalen, groot en klein, voorzien van moderne faciliteiten en toont tevens unieke schilderijen, fotografie en schepmodellen uit onze collectie.

ONZE KEUKEN IS RECHT DOOR ZEE

Wij bieden diverse arrangementen voor iedere gelegenheid. We werken met verse, lokale en duurzame producten en bieden opties voor een heerlijke lunch, aangeklede koffie tijdens en borrels na de vergadering.

GOOI HIER UW ANKER UIT

- > Bezoek onze innovatieve tentoonstellingen
- > Voeg een rondleiding toe ter inspiratie
- > Ga het water op in de pauze met onze fluisterboot
- > Business Club Partners krijgen korting

MEER WETEN OF RESERVEREN?

Ons salesteam geeft je graag alle informatie. Stuur een mail naar sales@maritiemmuseum.nl of bel ons op 010 402 92 64.

We're everything ship

Join us
career.damen.com

DAMEN
OCEANS OF POSSIBILITIES

**At SBM Offshore
your growth is our future.**

We are the experts in ocean infrastructure, committed to accelerating decarbonization and the world's transition to cleaner energy.

SBM OFFSHORE

www.sbmoffshore.com

**Van haven tot hart:
Rotterdam Harbour Holding
en Maritiem Museum
verbinden heden en verleden.**

RHH zet zich in voor diverse maatschappelijke en culturele organisaties in Rotterdam, met als doel het welzijn van de bewoners te verbeteren.

RHH Rotterdam Harbour Holding B.V.

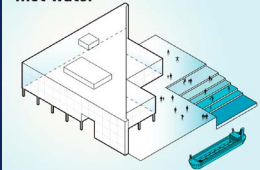
**Building
the future
together**

Meer lezen over onze projecten
vanoord.com

Van Oord
Marine ingenuity

Naast dit magazine 'Vaart!' biedt het Maritiem Museum Rotterdam ook online verdieping

Versterken verbinding met water

DE TOEKOMST VAN ONS MUSEUMGEBOUW

Een collectie als die van het Maritiem Museum vraagt om een bijzonder gebouw. Dat hebben we sinds 1986, met de markante kubus van Quist. Maar hoe was de huisvesting daarvoor eigenlijk? En wat is er nodig in de nabije toekomst om het museum en zijn positie binnen de stad nog beter te benadrukken?

VIDEOSERIE: OPGEDOKEN!

In onze videoreeks Opgedoken nemen vijf conservatoren je mee op een bijzondere reis door het Maritiem Museum. Ga mee op ontdekkingsstocht in het depot en onze tentoonstellingen.

DE EERSTE VROUW DIE EEN NAUTISCHE OPLEIDING VOLGDE

Marja Tiemens-Izinga is haar naam. En ze vertelt haar verhaal met verve. Nu de tentoonstelling 'Maritieme Vrouwen' te zien is blijven we verhalen vertellen.

ROTTERDAM NIET GESCHIKT ALS WERELDHAVEN?

Inderdaad, dat is eigenlijk zo. Of wist je dat een punter eigenlijk de basis was voor Rotterdam als stad? Veel meer weetjes tref je in de tentoonstelling 'Bestemming Havenstad'. Krijg alvast een voorproefje.

DE ROTTERDAMSE HAVEN DOOR DE LENS

Met bijna 50.000 volgers zijn de Havenvrienden Rotterdam een levendige community op Facebook waar foto's van de haven van Rotterdam gedeeld worden. Ieder jaar maakt het Maritiem Museum een tentoonstelling van het beste werk. Zo komen amateurfotografen in contact met museum-publiek en andersom. Online blijven de foto's bewaard.

TROTS OP ONZE PARTNERS

Midden in de havenstad Rotterdam discussiëren we over maritieme onderwerpen die van invloed zijn op ons allemaal. Het Maritiem Museum vertelt verhalen uit de geschiedenis én de toekomst van de maritieme wereld. Verhalen van mensen, bedrijven en ideeën die ons leven hebben veranderd.

Maar om onze projecten te realiseren is naast tijd, kennis en mankracht ook financiële steun nodig. U kunt als particulier al meebouwen aan onze missie vanaf € 1.000 per jaar en als bedrijf vanaf € 1.500 per jaar. We verwelkomen u graag in het museum om samen te kijken waar we onze krachten kunnen bundelen!

VELEN GINGEN U AL VOOR:

ABN AMRO, Allianz, Allseas, Alphontron, Ampelmann, Anthony Veder, Atlas Copco, Axoft IT & Telecom, Barge Master, Bidfood, Bluewater Energy Services, CMA CGM (Holland), Damen, DEME, DOB-Academy, DOT, FMJ Group, Gans Cargo Operations, Grolsch Bierbrouwerij Nederland, GustoMSC, Heerema International Group Services SA, Huisman, Hutchison Ports ECT Rotterdam, Huys ten Voorn Vastgoed, InterDam, Intramar Insurances, Lokaal FNV Rotterdam, NMT-IRO, Iv-Groep, Koninklijke Doeksen, Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren, KRVE, MARIN, Matrans Holding, MSIG Specialty Marine, Offshore Independents, Peterson, Port of Rotterdam, Portbase, Post en Co., Primo Marine, PS Marine coatings, RED-TO-GREEN, ROG Ship Repair, Rotterdam Harbour Holding, Rotterdam Maritime Services Community, Royal IHC, Royal Roos, SBM Offshore, Seaway Heavy Lifting, Sif Group, Smallegange, Stena Line, STOER, Ten Holter Noordam Advocaten, ThyssenKrupp Veerhaven, TOS Netherlands, Universal Africa Lines, Van Aalst Group, Van Leeuwen Buizen Groep, Van Oord, Vroon Group, Waalhaven Holding en Wärtsilä Netherlands

Bent u geïnteresseerd in een partnerschap met het Maritiem Museum Rotterdam of wilt u meer informatie? Neem contact op met relatiebeheer Anna Moerkens - van Willigen via **010 4029 256** of relatiebeheer@maritiemmuseum.nl

SPECIALE DANK AAN

VAART! IS EEN UITGAVE VAN HET MARITIEM MUSEUM ROTTERDAM

Marketing, Communicatie
& Development

Postbus 988
3000 AZ Rotterdam
010 413 26 80

voorlichting@maritiemmuseum.nl
maritiemmuseum.nl

COLOFON

ISSN 1877 - 3486

Redactie Peter Jan de Werk, Natalie Hansen, Mariska Graveland

Vormgeving Femmy Hoogeveen

Fotografie Theo de Man, Marco de Swart, Danny van den Berg,
Anne Reitsma en Roland Pechtold

Drukker Veenman+

Vrienden van het Maritiem Museum

Van het kompas tot de containerhaven; in het Maritiem Museum beleeft u de hele zeevaartgeschiedenis. Met de persoonlijke VIP-KAART van de VriendenLoterij stapt u er gratis naar binnen! Deelnemers krijgen namelijk toegang tot meer dan 180 musea, waaronder het Maritiem Museum. En ze profiteren bovendien van tot wel 50% korting op de leukste dagjes en avondjes uit. Dan hebben we het nog niet eens over de kans op geweldige prijzen tot wel € 1 MILJOEN!

Speel mee op vriendenloterij.nl en ontvang uw eigen VIP-KAART.

VRIENDENLOTERIJ
elke dag plezier